

# МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Кіровоградська обласна бібліотека ім. П. П. Кривого  
Іпр. №

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Субота, 12 листопада 1983 року

№ 135 [3330].

Ціна 2 коп.

## ПЛЕНУМ ОБКОМУ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ

11 листопада відбувся пленум обкому Компартії України, на якому розглянуто питання:

— про скликання чергової XXI звітно-виборної конференції обласної партійної організації;

— про завдання партійних, радянських і господарських органів області по дальшому розширенню виробництва, підвищенню якості товарів народного споживання і поліпшенню торгівлі ними у світлі вимог XXVI з'їзду партії, листопадового (1982 р.) і червневого (1983 р.) Пленумів ЦК КПРС.

З доповіддю в першому питанні виступив перший секретар обкому партії М. Г. САМІЛІК. В обговоренні доповіді виступили В. І. МЯСНЯКІН — перший секретар Олександрівського міського партії, А. Л. БАБИЧ — бригадир мулярів будівельного управління № 2 тресту «Кіровоградмашваббуд». І. В. КА-

РАЗЕЙ — секретар парткому колгоспу «Победа» Мадонівського району, В. Я. КРУЦЕНКО — перший секретар Новоукраїнського райкому партії, О. Я. МАКАРЕНКО — головний економіст колгоспу «Червоної прапор» Олександрівського району, І. А. ЮРЧЕНКО — перший секретар Вільшанського райкому партії, В. А. ДАВИДЯК — перший секретар Новомиргородського райкому партії. Прийнято постанову про скликання чергової XXI звітно-виборної конференції обласної партійної організації 21 січня 1984 року і про норму представництва при виборах делегатів.

З доповіддю в другому питанні виступив секретар обкому Компартії України В. К. ДРИМЧЕНКО. В обговоренні доповіді взяла участь В. О. СОКУРЕНКО — перший секретар Кіровоградського міського партії, В. К. ЖМУР — машиніст Знам'янського локомо-

тивного депо, В. М. СІДУН — перший секретар Світловодського міського партії, В. О. КРАСОВСЬКИЙ — директор Кіровоградського заводу радіовиробів, Е. П. РЕЙЗВІХ — заступник голови облвиконкому, голова обласної планової комісії, П. Л. БІГУН — токар Кіровоградського заводу «Червона зірка», О. О. СКИЧКО — секретар Олександрівського міського партії, В. Т. НАГОРНИЙ — бригадир цукрозаводу Другого імені Петровського цукрокомбінату та інші.

На пленумі виступив перший секретар обкому Компартії України М. Г. САМІЛІК.

У другому питанні порядку денного пленум прийняв постанову.

В роботі пленуму взяв участь заступник завідувачого відділом легкої промисловості і товарів народного споживання ЦК Компартії України Л. А. КОТЕСНИК.



З кожним роком ми все менше дивуємося, коли взимку на прилавках магазинів з'являються свіжі, апетитні огірочки. А для дівчат з тепличного комбінату колгоспу «Україна» Ніни Гордової, Євгенії Ключніченко та Галини Базилишної (на фото зліва направо) це вже давно стало звичним, бо саме вони безпосередньо займаються вирощуванням огірків.

Ось і нині дівчата готуються до нового сезону: пофарбувавши і пропаклювавши теплиці, заготовляють торф. Змішаний із соломом, він стане доброю живилою для огірків.

У нинішньому році дівчата успішно справилися із своїми соціалістичними зобов'язаннями — одержали 11,4 тонни «зимових» огірків. Тепер же вони живуть думками про більш вагомий врожай.

Фото А. ПЕЧЕНЮКА.

Кіровоградський район.



Комсомолец Олександр КОЛОМІЄЦЬ вирішив пов'язати своє трудове життя із сільськогосподарським виробництвом.

Нині Олександр працює токарем у центральній майстерні радгоспу «Третій вирішальний» Новгородківського району. З виробничим заданням справляється успішно: норми виробітку постійно виконує на 110—115 процентів.

Фото С. ФЕНЕНКА.

## ПЕРЕМОЖЦЯ ОГОЛОШЕНО

НА ПОЧАТКУ РОКУ ВСІ КОМСОМОЛЬСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАШОГО ПІДПРИЄМСТВА ВЗЯЛИ СОЦІАЛІСТИЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ НА ЧЕСТЬ 100-РІЧЧЯ РЕМОНТНО-МЕХАНІЧНОГО ЗАВОДУ ІМЕНІ В. К. ТАРАТУТИ.

І ось підбито підсумки. Перше місце присуджено комсомольській організації моторемонтного цеху № 3, в якій налічується 15 чоловік. Найвагоміший вклад у цей успіх внесли секретар комсомольського бюро цеху Микола Кононець, слюсар-

складальник Микола Мірошніченко, майстер дільниці розробки двигунів Сергій Даниковський, слюсар по реставрації механізмів Анатолій Багачов.

Спілці вручено перехідний вимпел кращої комсомольської організації на честь 100 річчя підприємства, а також грошову премію в розмірі 40 карбованців, яку комсомольці на своїх чергових зборах одностайно вирішили перерахувати у фонд миру.

С. МОРОЗ, член комітету комсомолу підприємства. м. Кіровоград.

## Непримиренність до недоліків

Смілива, принципова критика складає основу колективної роботи і керівництва. Адже без широкого обміну думками неможливо виробити правильного рішення, уникнути помилок, по-справжньому узагальнити колективний досвід.

Райком, комітети комсомолу району постійно дбають про те, щоб критичний підхід до всіх справ став повсякденною нормою. Кожне критичне зауваження, висловлене на адресу райкому комсомолу, не залишається поза увагою відповідальних працівників, а також всіх членів бюро районного комітету комсомолу.

Важливим фактором розвитку критики і самокритики є чітке виконання критичних зауважень і пропозицій. В райкомі комсомолу налагоджений чіткий контроль і своєчасне інформування про прийняті заходи по пропозиціях і зауваженнях комсомольців. У відділі комсомольських організацій знаходиться книга, в яку заноситься зміст критичних зауважень, прізвища відповідальних за їх реалізацію і строки їх виконання, а також, що зроблено по виконанню критичних зауважень. Райком комсомолу реагує на кожне зауваження і пропозицію, яка надійшла на його адресу по різних каналах: висловлені на нарадах і нарадах активу, в ході громадсько-політичної атестації, на заняттях в системі комсомольського політнавчання, в особис-

тих бесідах. Питання виконання критичних зауважень, висловлених на адресу комсомолу, розглядалось на пленумі райкому комсомолу, а також неодноразово на засіданні бюро райкому комсомолу. Можна сказати, що робота по реалізації критичних зауважень дає свої позитивні результати.



РАЙКОМ КОМСОМОЛУ: СТИЛЬ РОБОТИ

Критика і самокритика є запорукою успіхів у роботі, випробуванням засобом виявлення і викоринення недоліків, виховання комсомольських кадрів та активу, усіх співчачан. В арсеналі райкому комсомолу є багато форм роботи по вихованню комсомольських кадрів з допомогою критики і самокритики. В їх числі є така важлива форма, як спієбесіди на бюро райкому комсомолу з активом, що рекомендується секретарями комсомольських організацій в період звітно-виборної кампанії. Така форма роботи дозволяє набагато підвищити відповідальність виборного комсомольського активу.

Широкі можливості для розвитку критики і самокритики в первинних комсомольських організаціях мають комсомольські збори і особливо звітно-виборні. Тут комсомольці стикаються з необхідністю визначити свою позицію,

сформувавши свою оцінку діяльності комітету комсомолу, висловити свої пропозиції. На високому організаційному й ідейно-політичному рівні проходять комсомольські збори в первинній комсомольській організації Ульяновського цукрокомбінату. Комітет комсомолу цього підприємства постійно враховує думки і досвід комсомольців, залучає їх до підготовки питання, яке виноситься на збори. Це, звичайно, допомагає підняти активність учасників зборів, їх зацікавленість у справах комсомольської організації.

На звітно-виборних комсомольських зборах цукрокомбінату на адресу комітету комсомолу під-

няти активність учасників зборів, їх зацікавленість у справах комсомольської організації. На звітно-виборних комсомольських зборах цукрокомбінату на адресу комітету комсомолу підняти активність учасників зборів, їх зацікавленість у справах комсомольської організації. На звітно-виборних комсомольських зборах цукрокомбінату на адресу комітету комсомолу підняти активність учасників зборів, їх зацікавленість у справах комсомольської організації.

О. РОДИК, завідувач відділом комсомольських організацій Ульяновського району ЛКСМ України.



## «ПОВНА ГОТОВНІСТЬ. А НАСПРАВДІ?»

На критичну публікацію під таким заголовком (див. «Молодий комунар» за 23 серпня) редакція отримала ще одного листа (перша відповідь була вміщена в нашій газеті 24 вересня ц. р.).

Як повідомив перший секретар Олександрівського райкому комсомолу Василь Брашко, матеріали рейду були обговорені на засіданні районного штабу «КП» 30 серпня 1983 року. Критика визнана справедливою.

З метою поліпшення роботи районного штабу «Комсомольського прожектора» постановою бюро райкому ЛКСМУ від 14 вересня 1983 року внесено зміни у склад районного штабу «КП».

Згідно плану роботи в рамках республіканської операції «Засіки» проведено рейди-перевірки стану зберігання зерна на токах колгоспів і радгоспів району і по якості збирання цукрових буряків у колгоспі імені Калініна. Матеріали рейдів передано в районний комітет народного контролю.

Недавно на засіданні районного штабу «прожектористів» було заслухано питання «Про роботу штабів і постів «КП» колгоспу «Іскра» по зміцненню трудової дисципліни серед молодих трудівників, боротьбі з втратами робочого часу», яке внаслідок власної неорганізованості районний штаб не заслухав у першому півріччі нинішнього року.

ЛЕНІНСЬКИЙ ЗАЛІК

Формування активності

Ленінський залік «Рішення XXVI з'їзду КПРС — у життя!», який проходить протягом п'ятиріччя, обов'язковий для всіх комсомольців і молоді країни. В лютому на комсомольських зборах кожен спілчанин нашої комсомольської організації теж прийняв особистий комплексний план по темі «Навчасьмося комунізму, будемо комунізм».

Основний напрямок його — підвищення кваліфікації і професійної майстерності, загальна політична освіта, участь у гуртках художньої самодіяльності, фізична і військово-технічна підготовка, суспільно-політична активність, участь у комсомольських оперативних загонах, народній дружині, штабі «Комсомольського прожектора», робота в радянських, профспілкових організаціях, шефство над піонерами тощо.

Комсомольці централізованої бібліотечної системи Петрівського району свої службові обов'язки виконують успішно. Наприклад, депутат Ганнівської сільської Ради Катерина Шеляг у змаганні бібліотекарів району зайняла друге місце. Вона встигає також успішно вчитися на заочному відділенні культосвітнього технікуму. Дирекція централізованої бібліотечної системи порушила перед

обласним управлінням культури питання про присвоєння Ганнівській бібліотеці звання «Бібліотека відмінної роботи».

Комсомольці районної кіномережі Т. Плюкало, Т. Ганчевська, О. Колісник, до Дня радянського кіно, який відзначався у серпні, виконали план трьох років п'ятиріччя.

Добре зарекомендували себе члени ВЛКСМ районного будинку культури участю у фестивалях, оглядах-конкурсах художньої самодіяльності, методичній допомозі сільським клубам. Педколектив дитячої музичної школи добився відмінної успішності своїх вихованців, постійно допомагає агіткультбригаді «Обрій».

Одночасно кожен комсомолец — слухач школи комсомольської політосвіти, у якій вивчають курс «Актуальні питання сучасного молодіжного руху». Веде заняття пропагандист член ВЛКСМ М. Савицький.

Ленінський залік органічно поєднує ідейно-політичну і трудову діяльність комсомольців. Адже вчитися комунізму можна тільки в такому тісному зв'язку.

**З. ІВЕНКО,**  
секретар комсомольської організації районного відділу культури.  
Петрівський район.



Чотири роки працює старшою піонервожатою у Спаській десятирічці Новгородківського району Тетяна Лещенко. За цей час дуже подружилася зі своїми підлітками. Недавно на районному конкурсі «Нумо, дівчата!» Таня зайняла почесне друге місце.

Фото С. ФЕНЕНКА.

ВШАНУВАЛИ ВЕТЕРАНІВ

Активісти Березівського сільського будинку культури і Березівської та Смолінської бібліотек організували вечір вшанування передовиків сільськогосподарського виробництва колгоспу імені Ватутіна. Ведучі вечора «Люди мого села — гордість моя» Т. Моторна і Л. Гарайдак, голова колгоспу В. П. Вербовський з ду-

шевною теплою говорили про ветеранів колгоспу, якими пишається село, — Д. О. Бурмана, І. Д. Хлистуна, М. П. Соколовського, В. І. Моторну.

Для них, неспокійних у праці, зважати, заучали на вечорі пісня «Хліб всьому голова», вірші, вітання.

**Г. ПОЗНЯК.**

Маловисківський район.

У НЕЗВІДАНИЙ, ЗАХОПЛЮЮЧИЙ СВІТ

Максимкові лише п'ять місяців минуло, а Надія Западенко вирішила виїхати на роботу. Більше всидіти дома не могла. «Як же це односельці без книг можуть обходитись? — думала. — А до того ж навчальний рік почався, діти до бібліотеки топчуть стежини шоденно».

Ось приходять така кірпатенька смішна першокласниця.

— Ну що, Маринко, прочитала книжку?

— Прочитала.

— Про що ж вона?

— Про діда й рінку.

— Сподобалась казочка?

— Ой, сподобалась! Дайте ще щось, тьотю Надю.

— Якщо розкажеш, про що ти прочитала, я виберу тобі іншу.

І маленька напружує пам'ять, щоб переказати...

В незвіданий, широкий і захоплюючий світ веде дітей і дорослих молодий працівник Свердловської сільської бібліотеки Надія Семенівна Западенко. З її розмови з першокласницею я почав не випадково. Так оліолотекар працює з кожним новим читачем, допоки не перекошастесь в серйозності його смаків і відданості книзі. Крок за кроком знапомить його з кращими надбаннями вітчизняної і зарубіжної літератури.

Тому й організовує постійно молодий оліолотекар книжкові виставки, свідчить з книгами до тракторної бригади, натік, на молочнотоварну ферму. Власне, туди, де на неї з нетерпінням чекають трудівники колгоспу «Мир». І це не гуци слова. У липні, коли почало надходити зерно на колгоспний тік, Надія Семенівна із завідувачою будинком культури Галиною Антоївною Бовкун та учнями 5—8 класів провела на току під час обідньої перерви читачьку конференцію «Продовольча програма СРСР — справа кожного». Колгоспники щиро аплодували і за цікаві вступні, і за прочитані вірші, і за пісню «Хліб — всьому голова», виконану учасниками художньої самодіяльності місцевої школи.

Вчитися вирощувати хліб, любити рідну землю, гордитися своїми трудолюбивими земляками — таке коло питань насамперед хвилює завідувачку сільською бібліотекою у роботі з молоддю і школярами села. І в цьому вона знаходить надійну підтримку з боку партійної організації, правління колгоспу «Мир».

Ще навесні Надія Семенівна разом з головою колгоспу Григорієм Логининовичем Гельним побували у восьмирічній школі, де провели анкетування випускників, тобто поцікавились, які плани на майбутнє у молоді. Інм, хто побажав залишитись працювати в рідному колгоспі, Григорій Логининович запропонував взяти участь у збірці врожаю, а воєнні колгосп направив їх на навчання до технікумів і училищ для здобуття хліборобських професій.

На святі першого збору знову побували у школярів представники правління колгоспу і сільської оліолотеки. Та цей раз гідні Яковченко, статисті Славгородській та нашим учням вручили цю подарунки і книги за їх активну участь у літніх польових роботах.

Є у Надії Семенівни і свої активі. Її віри помічниками Віта Богун, Оксана Вересніова, Надія Являкова, Валія Лоренко, Гатавія Новосадович допомагають розносити книги людям похилого віку, які вже самі не в змозі відшукати оліолотеку. А таких оліолотекорів чотири чоловік. І всі вони дуже раді, коли до них приходять з новими книжками. значить, не забувають поважати молоді їх старших.

Осень прийшла у кожній дім свердловців. Незаду турботи про цюогорічний урожай. колгосп «Мир» кілька років підряд в числі кращих господарств району по вирощенню пшениці, кукурудзи, цукрового буряка. Добре слово вдячності заслуговують односельці з берегів Синюхи. Незабаром зберуться вони у святкових костюмах на традиційний вечір трудової слави. І ще раз до них зверне своє запальне слово бібліотекар.

**Д. ТАНСЬКИЙ.**

с. Свердловське  
Новоархангельський район.

СТОРІНКИ В ЛІТОПИС СЛАВИ

До знаменних дат в житті партії, країни, комсомолу кожна первинна міська і районна організація визначає для себе чіткі рубежі в трудовому і ідейно-політичному вихованні, спрямовує на їх здійснення всю організаційну і політико-масову роботу. Найбільш значні події в житті організації фіксуються в спеціальних альбомах, яскраво оформлених, з фотографіями і малюнками.

По завершенню XI п'ятиріччя на основі літопису первинних, районних, міських організацій в кожній області створюються книги «Комсомольський літопис п'ятиріччя». Вони передаються в обласні музеї комсомольської слави, використовуються для написання історії обласних комсомольських

організацій. Літопис комсомольських звершень є своєрідним стимулом для підвищення трудової і громадсько-політичної активності юнаків і дівчат, збільшення внеску молоді у виконання планів і соціалістичних зобов'язань XI п'ятиріччя, створення колективного портрету молодого сучасника.

Про створення «Комсомольського літопису п'ятиріччя» йшлося на засіданні бюро ЦК ЛКСМУ, яке відбулося 29 вересня цього року.

В ряді комсомольських організацій республіки, наголошувалося на засіданні, вже увійшло в практику створення таких літописів. Так, на Київському науково-виробничому об'єднанні «Квант» всебічно висвітлюється змагання молодих трудів-

ників за дострокову зустріч XIX з'їзду ВЛКСМ, 60-річчя створення СРСР, 80-річчя II з'їзду РСДРП. Розповідається про шефство над виконанням важливих замовлень, запровадження особистих рахунків економії, будівництво спортивних майданчиків за місцем проживання та інші справи організації.

«Комсомольський літопис п'ятиріччя» первинної організації колгоспу «Червона зірка» Новосанжарського району Полтавської області містить матеріал про зведення силами комсомольсько-молодіжної будівельної бригади п'яти будинків для молодих сімей, про шефство над родинами ветеранів війни.

Бюро ЦК ЛКСМУ України постановило схвалити

практику роботи комсомольських організацій по створенню «Комсомольського літопису п'ятиріччя», широко використовувати його матеріали при створенні музеїв історії комсомолу, трудової слави, проведення виставок і т. д. Редакціям республіканських і обласних молодіжних газет, телебачення і радіо пропонується широко висвітлювати участь комсомольців і молоді у виконанні своїх зобов'язань і пропагувати передовий досвід, почини комсомольських організацій, особливу участь комсомольців у патріотичному русі «XI п'ятиріччя — удару праці, знання, ініціативи і творчості молодих!», започаткувати рубрику «Комсомольський літопис п'ятиріччя».

Нещодавно Ленінський комсомол відзначив знаменну дату свого існування — 65 років. Славними ділами зустрічала цю дату комсомольська юнь країни. Та слід нагадати, що це свято не тільки сьогоднішніх комсомольців, а й усіх тих, хто виховувався в лавах Ленінського комсомолу протягом його величній історії. Хочеться пригадати і свої комсомольські роки, розповіді юнакам і дівчатам чим жили комсомольці п'ятидесятих років, до яких належу і я.

Молодість важко забути

організації. Не дивлячись на те, що молоді на той час у селі працювало багато, комсомольська організація була невеликою — 36 членів ВЛКСМ. Разом з комсомольськими активістами ми почали все частіше залучати неспілкувану молодь до наших справ, давати їй цікаві доручення. На кінець 1950 року число спілчан збільшилось до 98. Згуртувавшись, ми стали справжнім бойовим осередком, надійним помічником правління артілі і партійної організації.

Країна ще не залікувала

рани. На полях не вистачало техніки, надзвичайно низькою була механізація в колгоспах. Та це не лякало моїх ровесників. Працювати доводилося не на тракторі чи автомобілі, а волами і кіньми. У трьох рілничих бригадах нашого колгоспу працювало тоді дев'ять комсомольсько-молодіжних ланок. Інтузіазму моїх ровесників не було меж. Піднімаючись з ранньою зорею, до пізнього вечора працювали вони на полях і фермах колгоспу, а після роботи, забуваючи про втому, поспішали до сільсько-

го клубу потанцювати, поспізати, повеселитися разом.

У грудні 1950 року за активну діяльність по мобілізації молоді на виконання планів п'ятиріччя нашу комсомольську організацію нагородили Грамотою ЦК ВЛКСМ. Про досвід нашої роботи писалося в журналі «Комуніст». З усіх куточків країни поспішали листи. Ровесники-комсомольці цікавилися нашим життям, справами. Радили, розпитували... У мене і тодішніх комсомольських активістів Катерини Кібік, Ка-

КОМСОМОЛОМ ВИХОВАНИ

терини Хропко, Катерини Воронової, Клавдії Очеренко з'явилися багато друзів. Тепер, збираючись разом, іноді перечитуємо ті щирі листи, пригадуємо як весело і дружно жила наша комсомолія у ті нелегкі повоєнні часи. І, звичайно ж, радіємо своїй молодій зміні.

Сьогодні колгосп «Дружба» — господарство у кількості разів більше і, звичайно, багатше повоєнного «Більшовика». Комсомольська організація колгоспу налічує близько ста тридцяти членів ВЛКСМ, які самовіддано трудяться у різних

ланках колгоспного виробництва. По 10—12 кілограмів молока на фуражну корову надають передові комсомолки Лариса Цихенко і Марина Черезанченко. Ланковий механізований ланки Олександр Рибкін виростив цього року по 31,5 центнера зерна кукурудзи на площі 43 гектари, комсомолец Василь Нелігрун на тракторі ЮМЗ-6 виконує змінні норми виробітку на 100—120 процентів. Цей перелік можна було б продовжити. І ми, комсомольці 50-х, радіємо, що маємо таких славних спадкоємців.

**О. СІДЛЕЦЬКА.**

агроном по вирощуванню гібридного насіння кукурудзи колгоспу «Дружба».

МОЗАІКА

ФІНІКИ ЗАМІСТЬ БЕНЗИНУ

Ш. Нууман, професор одного технічного коледжу в Іраці, здійснив дослідження по використанню спирту, отриманого із фініків, як пального для автомобілів. Експеримент провадився на двох автомашинах, закуплених в Бразилії і пристосованих для роботи на спирті із цукрової тростини. На думку іранського професора, результати його дослідів досить оптимістичні, оскільки місцеві фініки містять більший процент цукру, ніж тростина, а отже, топливом буде із них калорійніше.

Пальне із фініків — перспективна для країни, в якій росте олія 20 мільйонів фінікових пальм.

ТОРТ-ХМАРОЧОС

Колоскоподібний король бізнесу Спінс Спес червоно раз змінився, преса чекала чогось незвичайного, і в сподіванні виправдалась. На весільній торгівлі дирекція фірми «Спес Ресер» асигнувала 100 тисяч фунтів. У діло пішло 2750 яєць, тонна борошна, 2 тисячі літрів вершків і велика кількість інших продуктів. Бригада кулінарів створила торт - хмарочос висотою 11 з лишнім метрів, рівного контролю світ ще не знав. У присутності представників книги рекордів Гіннеса підюмний иран спорудив під дахом ангара величезну конструкцію вагою 4 тонни.

Торт виявився таким величезним, що тисяча гостей Спеса змогла з'їсти лише малу частину його. Решта потрапила на стіл свиням. Важко сказати, як вони оцінили рекорд кулінара, але бульварна преса захлинулася від захвату.

О. ПОЛЮХОВ, власкер АПН, Копенгаген.

СЛОНИ-ПОМІЧНИКИ СЕЛЯН

Старовинне ремесло мисливця на слонів живе у В'єтнамі у наші дні. 120 років недавно виповнилось і Пум Хра, котрий за своє життя спіймав і приручив 300 слонів. На рахунок 64-річного і До Бронга — 70 тварин, Обидва мисливці живуть у селі Дон провінції Дарлак. Ця провінція відома всім країні багатими природними запасами, цінними породами кофейного дерева. Однак не всі знають, що тут мешкає досить велике стадо слонів. Місцеві жителі здавна ловлять їх і використовують на сільськогосподарських та будівельних роботах, для перевезення вантажів. І сьогодні у важкодоступній місцевості, в джунглях, слони — надійні помічники в'єтнамських селян.

3 ПУТІВНИКОМ ПО СКЛЕПАХ

Артур Челлель, американський автор досить почесних здобутків, має непоганий дохід від туристів, що відвідують могилу його колеги по професії. Він уперся у виставити путівник по 150 могилах відомих артистів театру і кіно, захоронаних в Лос-Анджелесі. За п'ять доларів — така ціна путівника — туристи можуть легко віднайти могилу Мерілін Монро, Кларка Гейбла та інших зірок Голлівуда. Крім того, вони можуть підібрати бунет на смак покійної знаменитості, оскільки у путівнику вказано, які квіти любив той чи інший артист.

Артур Челлель збирається скласти новий путівник — на цей раз для автотурівників екскурсії. Ті, кому навіть ліньки буде вийти з машини, зможуть легко прослідкувати «дорогою слави» екрану і сцену». Таку назву отримав його нове «твориння».

М. НОЖНОВ.

трави, а стебла з зеленим листям красеня-барвінка зовсім не звертають увагу на осінь, на зиму, що наближається. І морози їм не страшні! Вже зараз вони думають про травень, коли пригріє сонце і зацвіте барвінок чарівними сім'ямі квітами.

А ось на схилі густо цвітуть вітряниці лісові. Що ж змусило розпуститись у листопаді цю травичку білосніжну квітку? Які біологічні закони спрацювали? Можливо, обманула тепла година, що зрідка випадає пізньої осені. Дивлюсь на ці квіти, що білють на тлі опалого кленового листа і здається, що як у відомій казці про братів-місяців, завітав на мить у гості красень-травень.

м. Кіровоград.



ПІЗНЬОЇ ОСІНЬОЇ ПОРИ

Догорає чудесна золота осінь, «очей зачарування», не раз уже землю вибілював їнеї. Стоїть чудова сонячна година. Прохолодне повітря густо насичене ароматним гіркуватим запахом опалого листа, що приємно шарудить під ногами. А які неповторні фарби!

Як би не був зайнятий, хіба встоїти перед спокусою побродити у хащах Лісової балки, заглянути у кожен її вибалок. У верхів'ях відножин поскохли степові

Веселі Боковеньки

ДЕНДРОПАРК

90 років тому на голих схилах балок та ярів всупереч несприятливим умовам та сумнівам скептиків було закладено парковий масив екзотичних декоративних дерев. Такою була воля людини. Завдяк цю степову назву пристрастний любитель природи і чудовий знавець дендрології Микола Львович Давидов. Він належав до відомого роду Давидових, які брали активну участь у Вітчизняній війні 1912 року, а пізніше — в повстанні декабристів і в Кримській війні 1854—1856 років, у обороні Севастополя. Микола Львович був людиною прогресивних поглядів, йогиневу революцію, незважаючи на себе дворянське походження, зустрічав прихильно. Це ранило, подорожуючи по Росії і країнах Західної Європи, Давидов коував у багатьох дендропарках і задушевний привозив у село Іванівку саджанці і насадження цінних дерев та кущів. В період з 1883 по 1917 роки в дендрологічному парку було висаджено приблизно 250 різних видів і форм дерев та кущів. Сьогодні тут росте близько тисячі різноманітних екзотів із багатьох країн світу.

Яких тільки дерев не зустрінеш у парку! Поруч з білішнью березкою височить польовий клен і сирішня або войлочна липа. Вірменський дуб переважається гіллям з декоративним чорним горіхом. На галявині, немов великий брив, розкинувся ялицевий мозаїчник. Неповторно величезно стоїть дев'ятисторичний червоний дуб, під яким неодноразово збиралася керівники партизанських груп...

Активізувалися в застудивій степовій соні різні несприятливі дерева, тут закінча та ієдичка трилопчкова із Шиничної Америки, представник хвойних третинного періоду — болюний кипарис, платан західний, тюльпанове дерево, квіти якого зовні нагадують тюльпани. Особливо багато дубів: гірський, червоний, мушкетерський, пірамідальний.

У парку немає традиційних прямих алей: вони петляють та спіраляють. Пейзажний стиль парку можна охарактеризувати словами «хрещеного батька» Веселих Боковеньок М. Л. Давидова: «... побудований на природному ландшафті з лісовими масивами, характерними для високогірних дубів і сосново-бурого бору, з дірчастими групами листяних і хвойних порід, які понасають своє росянне листя, на пейзажах з виставленими на галявині поодинокими деревами, які свідчать про свою індивідуальну міць і красу шатів, що вражають то своєю зеленню, то тям поєднанням фарб, які не піддаються пензлю художника, з прогалинами, оточеними пагорбками, різноманітними контурами дерев і чагарників, хвилястими долинами і водним простором». Створенню чудесного пейзажного композиційного еспримо — штучні озера Кіт і Золота рибка, а та-

кож петляста річка Боковенька, яка в'ється через весь дендропарк... На карті природних заповідних об'єктів республіки вказано, що дендропарк «Веселі Боковеньки» — один із визначних дендропарків Радянського Союзу, створений у засушливому степу. Про унікальність дендропарку говорить той факт, що його затверджено пам'ятником садово-паркової архітектури республіканського значення і взято під охорону держави.

НАУКОВИЙ ЗАКЛАД

60 років тому, завдяки турботам Радянської влади, на базі дендропарку створилась станція Всеукраїнського управління лісами, завдячуючи якій призначають заступника парку М. Л. Давидова. Так почалася нова історія Веселих Боковеньок. Невдовзі при допомозі талановитого вченого — лісознавця Г. М. Висоцького — подивилася степового



лісорозведення — було целасуджено дослідження в області акліматизації нових порід дерев та чагарників для Кіровоградської, Дніпропетровської, Херсонської та інших степових областей. 1962 року вона одержала свою теперішню назву — Веселих Боковеньківська селекційно-дендрологічна станція Українського науково-дослідного інституту лісового господарства і агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького.

З історією Веселих Боковеньок зв'язані імена відомих вчених — дендрологів: професора, члена кореспондента Академії наук України Ф. Л. Шепельова, який вивів зимостійкий сорт тополі, професора С. С. П'ятницького, що створив чотири нових форми дубів. Більше ста п'ятидесяти наукових закладів Радянського Союзу і зарубіжних країн добре знають адресу дослідної станції, колектив якої постійно займається дослідженнями в галузі селекції, гібридизації, інтродукції та акліматизації деревних та чагарникових порід.

Особливу увагу приділяють на дослідній станції волоському горіху, фундуку, ліщині. Ще Г. В. Мічурін назвав горіхи «хлібом майбутнього». Волоські горіхи, наприклад, зібрані з одного гектара насаджень, по калорійності і поживності можуть замінити 2400 кілограмів чиста або 10000 літрів молока. Горіхове дерево завжди привує нас Все в цьому йде на користь заплід-

господарських наук Павло Петрович Бадалов. Закоханій у зелене чудо природи — дерево — П. П. Бадалов не уявляє себе без цієї роботи. Як керівник, він користується повагою і авторитетом серед працівників парку і станції. Його характеризують душевна простота і скромність, людяність і людянолюбство, сумлінне ставлення до праці і принциповість.

У директора багато турбот. Нещодавно замінено будівництво лабораторного корпусу, що дало змогу використовувати цінний генетичний фонд волоського та інших горіхів дослідної станції, створити ще морозостійкіші і врожайніші їх сорти. Планується створення найбільшого на Україні селекційного комплексу по прищепленню і вирощуванню сортового посадочного матеріалу. Крім цього, перелік науковцями, якими нею П. П. Бадалов, стоїть проблема збереження та відновлення дендрологічного парку. Масовий туризм теж є сьогодні однією з проблем, яку ще треба вирішувати. Турботи, турботи...

Павло Петрович Бадалов певний: дендропарк Веселих Боковеньок — цей чудодійний зелений оазис серед степу — буде збережено для людей для своєї сучасності і майбутнього покоління.

М. ЛИТВИНОВ, член Українського товариства охорони природи.

У ВИРІЙ ЛЕТЯТЬ ТІЛЬКИ СИЛЬНІ

БІЛИЙ лелека, або чорногуз, або бусол — майже домашній птах. В народі — це недоторканий птах. Споконвіку він селиться біля людей і в населених пунктах, зовсім не боїться і не остерігається людини. Спостерігаючи його життя, люди склали безліч легенд, пісень, повір'їв. Вчені-орнітологи теж уважно слідкують за цими птахами, але й до цього часу в їх біології не все зрозуміло і відомо.

Ось який випадок трапився з лелеками. Ще в кінці серпня між селами Боатишка і Розумівка на полі зібралось понад 20 лелек. Поводили вони себе дивно. Спершу робили довготривалий обліт території. Потім сіли на скошене поле, утворили правильної форми коло, і почали ходити один за одним. Один птах стояв осторонь, на сторожі. При спробі очевидців наблизитись до них, птахи зникли і відлітали на значну відстань. Довелось спостерігати за ними здалеку. По колу ходили вони повільно, поаяжно. Войовничі закидали догори дзьоба і тріщали ними. Клацаючи проводились варіантно: то всі одночасно, то окремими групами, то поодиноко. Раптово один з лелек вдарив свого сусіда, йому на допомогу кинулись всі інші, крім одного — вартового. Створилось завалище, у якому нічого не розібрати. Через 2—3 хвилини усі зникли і полетіли, а на стерні залишився лежати один птах. Він був ще теплий, але без ознак життя. Ніяких ознак попереднього калітця не було видно, хіба що був занадто худий.

Легенди про лелечий «масосуд» в різних варіантах поширені і в нашій, і в сусідніх областях. Суть їх зводиться до того, що лелеки восени збираються в зграї і тих, що скоїли протягом цього сезону проступки, забивають до смерті. Але це легенда, а що ж насправді спонукає їх до таких дій?

Настирні спроби знайти відповідь у спеціальній літературі привели мене до статті П. Ф. Левичського «Замітки про птахів» у збірнику «Известия Мелітопольського географічного общества». (Запоріжжя, 1965), де дано пояснення і цьому цікавому явищу. Автор на підставі своїх спостережень семи таких лелечих масосудів і анатомічних аналізів забитих птахів, пояснює, що це так у лелек ведеться відбір у зграї для осеннього перельоту. Під час цих пташиних ігрищ йде випробування сили, перевірка фізичних можливостей до далекого польоту. Ігрище триває до двох годин, і довготривале понасадування дзьобами дає змогу виявити волюн, немінних, переважно вже старих птахів. Під час перельоту вони б стримували зграю і все одно не долетіли б до місця зимівлі. Тому їх забивають. Такий суворий інстинкт самозахисту у лелек.

Дикі гуси, лелеки, журавлі перед зборами на виліт у вирій покличених, слабких і хворих просго виганяють зі зграї, і з собою в політ не беруть.

Б. ЯРМОЛЕНКО, керівник орнітологічного гуртка районного будинку піонерів. см: Олександрівка.

ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ О. П. БОРОДИНА

## НАРОДНО-ЕПІЧНИЙ ХУДОЖНИК

Так називали сучасники Олександра Порфирівича Бородіна, музична спадщина якого була цінним новаторським внеском у російську й світову культуру. В історію він увійшов, як великий самобутній композитор, диригент, музичний критик, літератор, як видатний вчений-хімік, педагог, активний громадський діяч.

Народився митець 12 листопада 1833 року в Петербурзі. Маючи прекрасні різносторонні здібності, хлопець одержав добру домашню освіту, навчився гри на фортепіано, флейті, віолончелі. Рано прокинувся в нього і композиторський дар. Ще в дитинстві юний Бородин створив польку для фортепіано, концерт для флейти, тріо для двох скрипок і віолончелі тощо.

Друге захоплення — хімія. 1850 року Бородин вступає вільним слухачем до Петербурзької медико-хірургічної академії. В студентські роки збагачує свої знання в області му-

зики, літератури, філософії. По закінченні навчального закладу захистив докторську дисертацію і в 1859 році відбув у науково-творче відрядження за кордон.

Після повернення до Петербурга, через три роки, Олександра Порфирівича обирають професором медико-хірургічної академії. Як учений-хімік, він залишив по собі 42 наукові праці неабиякої ваги.

Знайомство з видатним російським композитором, керівником славетної «Могучої кучки» М. Балакірєвим зіграло вирішальну роль у подальшій музичній долі О. Бородіна. Він активно поновлював свої музичні знання, зайнявся композиторською діяльністю.

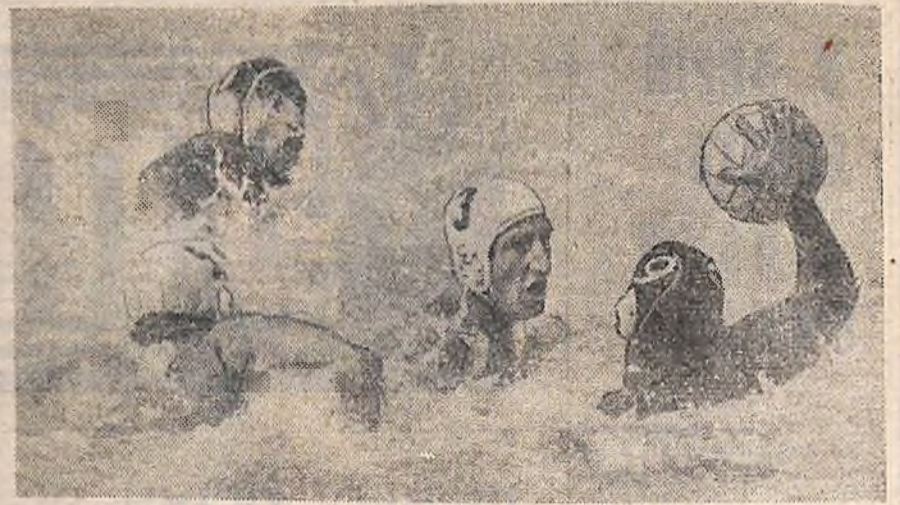
Одним з вищих досягнень світової оперної класики є твір О. Бородіна «Князь Ігор». Створена на власне лібретто за сюжетом древньоруського літературного епосу «Слово про Ігорів похід», опера розповідає про відомий похід князя Ігоря Свято-

славовича Новгород-Сіверського в 1185 році проти степових кочівників-половців.

Героїзм і стійкість народу, самовідданість у боротьбі за свободу вітчизни, високий патріотизм, — ось що надихнуло митця на створення опери, ось що яскраво відображено в його творі. На жаль, самому авторові не судилося послухати її. Раптова смерть від розриву серця (27 лютого 1887 року) не дала змоги геніальному композиторові навіть закінчити твір. Цим люб'язно, ретельно й турботливо зайнялись його друзі М. А. Римський-Корсаков та О. Глазунов.

Музика О. Бородіна, сповнена високого гуманізму і безсмертної віри в народ, знаходить палкий відгук у серцях мільйонів слухачів, приносить велику естетичну насолоду справжнім шанувальникам класичного мистецтва.

**Б. СЛЮСАР,**  
музикознавець.  
м. Світловодськ.



СТОП-КАДР.

Фото В. ГРИБА.

### ФУТБОЛ

## Звідки буде поповнення?

Підсумкова таблиця першої групи така:

	В	Н	П	М	О
1. «Трактор» (Кіровоградський район)	12	3	3	51-15	27
2. «Буревісник» (Кіровоград)	12	2	4	62-24	26
3. «Вісь» (Мала Вісна)	8	6	4	49-40	22
4. «Колос» (Долінська)	9	2	7	32-25	20
5. «Спартак» (Кіровоград)	8	4	6	31-24	20
6. «Колос» (Олександрівна)	8	4	6	22-31	20
7. «Промінь» (Знам'янський район)	4	6	8	49-56	14
8. «Електрон» (Олександрія)	5	2	11	28-40	12
9. «Номінтерн» (Олександрійський район)	3	4	11	29-53	10
10. «Геолог»	2	3	13	15-53	7

Коли ми говоримо про успіхи та невдачі майстрів футболу, то неодмінно розглядаємо стан справ в низових колективах, звідки починаються витoki масовості і майстерності. Останнім часом в цьому напрямі сталися деякі зрушення. В 1648 секціях колективів фізкультури нині тренуються більше 28 тисяч футболістів різного віку, здебільшого це вихованці клубів «Шкіряний м'яч», підлітки з мікрорайонів міст, школярі, юнаки з команд підприємств, радгоспів, колгоспів, навчальних закладів. До їх послуг — 26 типових стадіонів, понад 800 футбольних полів. Футбол культивується у восьми ДЮСШ і одній спеціалізованій спортивній школі. З юніями футболістами працюють 56 штатних тренерів, більше 6 тисяч інструкторів та суддів.

Прошли футбольні турніри різного рангу — в колективах, на першостях міст і районів, тривали поєдинки на призми героїв-земляків, ігри за програмою спартакіади «Юність» тощо.

Відбулися останні ігри чемпіонату області з футболу. В іграх взяли участь тридцять дві команди колективів фізкультури товариств і відомств, розподілені на дві групи.

До складу першої входили десять клубів. Найуспішніше грали футболісти «Трактора» з Кіровоградської райсільгосптехніки (тренер — у минулому гравець «Зірки» — Анатолій Хропов). У двадцяти матчах ця команда зазнала лише три поразки. Кращим бомбардиром сезону став нападаючий Ігор Горожанкін, який забив у ворота суперників 21 м'яч. «Трактор» став чемпіоном Кіро-

воградщини 1983 року. Його нагороджено дипломом першого ступеню і перехідним Кубком.

А команди другої групи, згідно територіального поділу, були розділені на три зони. В першій виступало вісім колективів. Тут без жодної поразки перше коло провів «Локомотив» з м. Гайворона. Він набрав дванадцять очок з чотирнадцяти можливих. Залізничники не поступилися лідерством і до закінчення змагань. В підсумку гайворонці мають двадцять три очка і стали переможцями своєї зони. Аутсайдер тут новоукраїнський «Колос». У нього лише чотирнадцять очок.

У другій зоні дві провідні команди — червонозорівці і друкарівці — мають однакову кількість очок — по 22. Але в зустрічах між цими суперниками «Зірка» набрала три очка з чотирьох, і їй дістався вищий рядок у турнірній таблиці. Замкнув її «Колос» з Новгородки.

За кількістю команд третя зона була найменшою. В ній вели боротьбу всього шість суперників. Тут з самого початку і до закінчення розіграшу попереду йшло

«Дніпро» із Світловодська. Мали місце нарікання на суддівство, особливо в другій групі. Клуби цієї групи багато разів не з'являлися на матчі, особливо це стосується учасників третьої зони таких, як «Маяк» з Березівки, «Колос» з Компаніївки і Кіровоградського району, а кіровоградських арміяців саме за це було усунуто від змагань.

Не все гаразд було з пропагандою футболу. Мали місце випадки в обох групах, коли афіші не випускалися, таблиці розіграшу не велися, не була налагоджена реєстрація на стадіонах майданчиків.

На нашу думку, всі, хто причетний до розвитку цього популярного виду спорту, повинні зробити все від них залежне, щоб наступного року усунути недоліки, які мали місце при проведенні ігор нинішнього сезону. Треба, щоб колективні учасники обласних змагань готували надійне поповнення для команди «Зірка».

**В. ШАБАЛІН,**  
**М. ВІНЦЕВИЙ.**

**Редактор**  
**Ю. СЕРДЮЧЕНКО.**

## Ікебана — мистецтво древнє

Квіти супроводжують усі радісні й сумні події нашого життя. Та створити гарний сучасний букет з кількох квіток так, щоб він відповідав моменту, це так уже й легко. Ось, наприклад, традиційним поздравленням для нареченої, для молодого подружжя буде букет з невеликої кількості кал, троянд, гвоздик, в білих та ледь рожевих тонах. Букет до дня народження дитини не повинен бути великим. Складати його рекомендується з яскраво забарвлених квітів.

Ювілейні букети повинні бути значник розмірів, святкові, красиві. Складають їх з великих за розміром квітів (гладіолусів, жоржин, бузку, хризантем, гвоздик) одного кольору, бажано червоного або фіолетового. Букети на випадок повноліття, закінчення учбового закладу, новосілля, жіночого дня тощо повинні справляти приємне радісне враження. Их можна створювати з кількох гармонійних за кольором квіток.

Букети для зустрічі гостей, делегацій, можуть бути невеликі, з кількох яскравих квіток, прикрашених 1-2 зеленими пагонами або листочками. Складають їх з квітів червоних, блакитних, білих, жовтих - гарячих, фіолетових, які символізують дружбу, тепло, гостинність. Букети улюбленим артистам повинні бути витончені і складатися з одноколірних троянд, різних сортів хризантем, гладіолусів, гвоздик тощо.

У весняні дні кімнату можна прикрасити конавіями, тюльпанами, нарцисами та гілечками котиків верби. Кілька пролісків гарно виглядають у сферичній за формою, зеленувато-жовтій вазочці. Букет з конавалі ставлять в широкій і низькій (можна з фігурній) посуді краще керамічній, темних відтінків. Нарциси, тюльпани гарно виглядають в букеті по 3-5 квіток. Осінній букет можна скласти з гілочок жові і червоної горобини.

**А. КОНОВАЛЕНКО.**

м. Кіровоград.

### З ПОЕТИЧНОГО ЗОШИТА

Кіровоградський поет Євген Железняков — автор книги віршів для дітей «Ходить весело вітрець», виданої видавництвом «Веселка» 1976 року. В останні роки вірші публікував у колективних збірниках видавництва України, поезії Є. Железнякова звучали по республіканському радіо і телебаченню. Наступного року у «Веселці» вийде друга книга молодого поета.

У грудні нинішнього року Євген Железняков представлятиме Кіровоградщину на республіканській нараді молодих письменників у Києві. Пропонуємо читачам добірку нових віршів поета.

## Євген ЖЕЛЕЗНЯКОВ

### ОСІННІ МЕДИТАЦІЇ

Це рання осінь, осінь рання  
Позолотила всі гаї.  
Гучать над світом до світання  
Сумні мелодії її.  
Гучать мелодії осінні,  
З дерева спадає жовтий лист...  
І серце в теплом тремтінні,  
І все новий приборало зміст.  
Зі світом міцно поєднала  
Мене ця осінь гомінка.  
Бо і травинка незів'яла,  
Немов сестра, тепер близька.

Голубіють осінні тумани,  
І блукає зоря вдалині.  
Ти не шли мені, доле, омани,  
Подаруй мені сонячні дні.  
Так втомилосся серце чекати!  
А земля в синю далеч летить.  
Так запрагнуло серце кохати,  
І травинку найменшу любить.  
Прокидаються боли далекі,  
І невдачі, й образи старі,  
Тільки в небі холоднім лелеки  
Просурмлять наді мною вгорі.  
Та не дамся в обійми печалі,  
По розраді піду до людей.  
На холоднім осіннім причалі  
Зустрічатиму твій корабель.  
Привези мені, доле, надію,  
Подаруй мені віру живу,  
Що душею я та й не змілію,  
Доки в світі оцюмо ж живу.

Дорослішає рік... І зорі, й трави;  
І соняшників тихі ліхтарі.  
В лугах уже докошують отави,  
І груші-дички зовсім на порі.  
Дорослішає рік. І десь над нами —  
Аж в серденьку клекоче владно щем —  
Журними журавлиними ключами  
Нагадає, що старші й ми стаєм.  
Образа призабута не минає,  
І так шаленно мчить нестримний час.  
А щось безповоротно відгоряє,  
І щось нове народжується в нас.  
м. Кіровоград.

### ТЕРМОС —

незмінний супутник крашений малюнка на відпочинку, у від'їждженні, на роботі. В ньому довгий час зберігаються гарячі ми або, навпаки, холодними напої, страви. І жа не втрачає смакових якостей. Зовнішній корпус термоса виготовлено з кольорової пластмаси або металу, при-

Облашпуживліпка.  
Укоопторгреклама.

Кіровоградський обком ЛКСМ України висловлює глибоке співчуття першому секретарю обкому комсомолу Шевченку Ігорю Олексійовичу у зв'язку із важкою втраченою — смертю матері

**ГАННИ**  
**ЄВДОКИМІВНИ.**

**В справах об'яв**  
**дзвоніть**  
**по телефону**  
**2-56-65**

«Молодий комунар» — орган Кіровоградського обласного комітета ЛКСМ України.



НАША АДРЕСА:  
**316050, МСП,**  
**м. Кіровоград,**  
**вул. Пуначарського, 36.**



ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відповідального секретаря — 2-46-87; відділу комсомольського життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганди — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту фотолaboratorії — 2-45-35; оголошень — 2-56-65; коректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.